

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V GORIŠKI KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA V LETU 2020

1. Območje

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica (v nadaljevanju Goriška knjižnica) je osrednja splošna in območna knjižnica za Goriško območje, sestavljena iz šestih občin. Ustanoviteljice Goriške knjižnice so poleg Mestne občine Nova Gorica še občine Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Renče-Vogrsko in Šempeter-Vrtojba. Kot osrednja območna knjižnica je kompetenčni center za širše območje Goriške oz. Severne Primorske, t. j. področje osrednjih knjižnic v Ajdovščini, Idriji in Tolminu. Proaktivno knjižnično dejavnost izvaja za potrebe lokalne skupnosti in obmejnega območja.

Svojo proaktivno dejavnost na območju širi z devetimi krajevnimi knjižnicami v Biljah, Braniku, Desklah, Kanalu, Mirnu, Prvačini, Renčah, Solkanu in Šempetru. V letu 2019 sta bili odprti kar dve novi krajevni knjižnici v Šempetru pri Gorici in v Mirnu. Potujoča knjižnica se mesečno ustavi na 84 postajališčih in obiše 57 krajev.

Knjižnično dejavnost opravlja za 58.239 prebivalcev območja, kot osrednja območna knjižnica pa širi svoj vpliv na celotno območje Goriške oz. Severne Primorske (področje s 117.616 prebivalci¹) in v Furlanijo-Julijsko krajino, kjer živijo Slovenci v Italiji.

2. Poslanstvo

Goriška knjižnica z zaposlenimi v različnih enotah knjižnice proaktivno sooblikuje pozitivno kulturno, izobraževalno in socialno okolje v lokalni skupnosti. S svojo knjižno zbirko širi znanje, informacije, izobrazbo, kulturo, spodbuja raziskovanje, ustvarjalnost, razvija bralno kulturo in funkcionalno

¹https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/10_Dem_soc_05_prebivalstvo_10_stevilo_preb_10_05C20_prebivalstvo_stat_regije/05C2001S.px/table/tableViewLayout2/

pismenost, spodbuja vseživljenjsko učenje, omogoča enake možnosti za dostop do gradiva različnim kategorijam prebivalstva.

Oblikuje kakovostno knjižnično zbirko, ki jo neprestano dopolnjuje z novostmi na tržišču in hkrati ureja, ohranja aktualnost ter vzdržuje s kontinuiranim odpisom gradiva. Odziva se na potrebe okolja in ažurno uvaja novosti v zbirko (novi mediji, nove tehnologije, spletni portali, ostala dodatna ponudba).

Posebno pozornost posveča oblikovanju domoznanske zbirke, ki zrcali življenjski utrip na širšem območju knjižnice. Z zbiranjem, hranjenjem in obdelovanjem posebnih zbirk (raritete, inkunabule, rokopisna zbirka, Bevkova zapuščina, bibliofilske izdaje, razglednice, miniaturre, drobni tiski, plakati ...) prispeva k ohranjanju kulturne dediščine. Starejše, redko, pomembnejše in vrednejše digitalizirano gradivo omogoča, da so tudi dragocenosti dostopne preko svetovnega spleta. Tovrstno gradivo je objavljeno v digitaliziranih zbirkah dLib.si in Kamra (Album Slovenije). S tem upošteva željo oz. pravico uporabnikov po najširši in enaki dostopnosti gradiva ter informacij, ohranja živost kulture ter krepi zavedanje lastne kulturne dediščine ter identitete. V letu 2020 načrtujemo nadaljevanje digitalizacije domoznanskega gradiva in objavo na dLib-u.

Sodobno urejen prostor knjižnice nudi uporabnikom številne možnosti kvalitetnega preživljanja prostega časa in je prijeten prostor za druženje. Uporabnikom je na voljo zelo pester izbor dejavnosti in prireditvev (literarni večeri, prireditve ob jubilejih, razstave, projekti za spodbujanje bralne kulture, predavanja, izobraževanja uporabnikov in zaposlenih, pravljичne urice, delavnice, Mojstrovalnica, razni projekti ...)

Goriški knjižnica lokalno sodeluje s kulturnimi, izobraževalnimi in socialnimi ustanovami. V širšem okolju se povezuje predvsem z različnimi knjižnicami, koordinira izobraževanja, nudi strokovno pomoč in s konkretnimi pogovori svetuje pri izboljševanju njihovega delovanja. Z raznim projekti krepi sodelovanje med kulturnimi in drugimi institucijami ter uporabniki, kar dosega z raznimi projekti (Knjižnica semen, Pixelpoint). Pripravlja tudi razne tematske brošure in knjige v zbirki Publikacije Goriške knjižnice. Tik pred izidom je jubilejni zbornik ob 70-letnici delovanja.

3. Letni načrt

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2020 smo pripravili v skladu z normativnimi akti in strokovnimi priporočili².

² Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01, 96/02 in 92/15)

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028), dostopno na:

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-dediscina/2ffbd52377/Strokovna-priporocila-in-standardi-za-splosne-knjiznice.pdf>

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS št. 73/03)

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS št. 88/03)

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03)

Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga

3. 1. Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe

Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva v letu 2020 bomo proaktivno sledili in upoštevali splošne in specifične potrebe lokalnega okolja.

Zaradi omejenosti predvidenih finančnih sredstev žal ne moremo načrtovati nakupa 250 enot knjižnega in 25 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev, kakor predvidevajo Strokovna priporočila in standardi. Zato bomo pri nakupu dajali prednost slovenski produkciji pred tujo, prednost bomo dajali različnim naslovom, manj količini enakih izvodov, poudarek bo na domoznanski tematiki.

V okviru možnega predvidevamo nakup 10.679 enot knjižničnega gradiva (od tega 9.611 knjižnega, 400 licenc e-knjig in 1.068 enot ostalega neknjižnega gradiva). Za tiskane medije, knjižno in neknjižno gradivo smo upoštevali povprečno ceno 21 €. S tem obsegom nakupa bomo dosegli le 165 enot knjižnega in 18 enot neknjižnega gradiva (brez e-knjig) na 1000 prebivalcev.

Načrtujemo nabavo 180 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v centralni knjižnici, v Potujoči in krajevnih knjižnicah pa po 15 naslovov.

V letu 2018 je bilo aktivnih članov naše knjižnice skoraj 28 % prebivalcev območja. Naši uporabniki prihajajo iz številnih vrtcev, osnovnih šol, dveh srednješolskih centrov in univerze. Poleg tega obiskujejo našo knjižnico tudi različne skupine učencev, dijakov in študentov, ki obiskujejo šole v Gorici v Italiji in njeni okolici. Ker je naše mesto srednješolsko središče Severne Primorske, se srednješolci z našo knjižnico seznanijo že v prvem letniku. V stik stopimo zlasti v okviru projekta Rastem s knjigo. Seznanimo jih z ureditvijo knjižnice, knjižne zbirke in našo ponudbo, ki jo skušamo čim bolj promovirati ter približati našo dejavnost informacijskega središča (strokovna literatura, podatkovne zbirke, svetovni splet, uporaba računalnikov).

Sledi generacija zaposlenih s svojimi potrebami po gradivu za permanentno izobraževanje ter po gradivu za sprostitev in prosti čas. Pri nabavi upoštevamo tudi brezposelne, ki precej časa preživijo v naših prostorih.

Ugotovili smo, da se prebivalstvo na našem področju pospešeno stara, saj je upokojencev tudi 3 % več glede na slovensko povprečje.³ Močno je zastopana generacija mlajših upokojencev z željo po vseživljenjskem učenju in izobraževanju. Univerza za tretje življenjsko obdobje aktivno spodbuja radovednost ter vedoželjnost, ki sta dodatna motiva za pogost obisk in uporabo naše knjižne zbirke. Tudi članstvo v številnih društvih in kulturno dogajanje v mestu ter okolici spodbujata aktivnost starejšega prebivalstva.

Zavedamo se in upoštevali bomo tudi potrebe kulturnih in raziskovalnih središč ter ustanov, ki jih lahko zadovoljimo kot splošna knjižnica. Skrbeli bomo za kontinuirano pridobivanje kvalitetnega in aktualnega strokovnega ter leposlovnega gradiva, ki je namenjeno najširšemu krogu uporabnikov.

Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020 (2012). Dostopno na: https://www.zdruzenje-knjiznic.si/media/website/dokumenti/ZSK_e-katalog_SLO-1.pdf

³ Vidmar, Saša: Analiza goriškega območja (2016), str. 144

Nabavili bomo knjige, ki jih bo subvencionirala Javna agencija za knjigo. Pozorni bomo na posredovanje informacij na novejših medijih in v sodobnejši obliki (e-knjige, e-periodika, podatkovne zbirke z oddaljenim dostopom, Blu-ray-i, USB-ji ...)

Uporabnikom omogočamo pridobivanje zanje zanimivega gradiva preko medknjižnične izposoje, ki je iz nekaterih knjižnic brezplačna⁴. Nudimo zanimive e-vire ter prostor za študij (študijski kotički, dvorana za predavanja, uporaba računalnikov z dostopom do svetovnega spleta, možnost kopiranja, skeniranja, fotografiranja, tiskanja na Printboxu ...). Bogata knjižnična zbirka, ki se je oblikovala skozi leta, je zagotovo temeljni razlog za veliko izposajo in obisk.

V Novi Gorici srečujemo veliko tujcev, ki prihajajo kot turisti, študentje, predavatelji ali delavci. Tudi sicer je v knjižnici vedno več obiskovalcev iz sosednje Gorice in okoliških krajev v Italiji. To pa niso samo Slovenci, ampak tudi Italijani, ki želijo spoznati in se naučiti slovenskega jezika. Knjižnica postaja prostor, kjer je mogoče dobiti raznovrstne informacije, dostopati do svetovnega spleta, raznih podatkovnih baz, možna je izposoja gradiva za učenje slovenščine ter drugega knjižnega in neknjižnega, strokovnega ter leposlovnega gradiva za mladino in odrasle. Nove uporabnike vabi tudi Mojstrovalnica, ki je prvi »makerspace« v slovenskih splošnih knjižnicah.

3. 2. Spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, informacijske ter funkcionalne pismenosti

Posebno pozornost bomo posvečali razvijanju bralne kulture in informacijske pismenosti. S predstavitvami novih knjig bomo ohranjali žive stike med uporabniki in pisci v okviru Literarnih četrtkov. Informirali jih bomo o dogajanjih v knjižnici tudi preko socialnih omrežij, posredovali zanimive, poučne vsebine v okviru Radovednih ponedeljkov, sprejemali organizirane skupine, pripravljali in se vključevali v različne akcije in projekte (Primorci beremo, Dobreknjige.si, Goriški dnevi knjige, Noč knjige, Bevkovi dnevi, Dan splošnih knjižnic, POPslastice, Noč raziskovalcev, Ta veseli dan kulture, Rastem z e-viri ...). Tudi v nekaterih krajevnih knjižnicah in na bibliobusu je živahno. Potujoča knjižnica, KK Bilje, KK Branik, KK Prvačina in tudi že novoustanovljeni KK Šempeter in KK Miren ponujajo ure pravljič, razne delavnice in tečaje. V braniški krajevni knjižnici deluje bralni krožek.

Za otroke v centralni knjižnici bomo pripravili že utečene dejavnosti. Otroške torke - ure pravljič, ustvarjalne delavnice, vodene ogleda in predstavitve knjižnice ter knjižničnega gradiva, Kotiček za mlade, mini bralno značko vezano na letne čase, akcijo Poletna vrečka presenečenja, projekte Rastem s knjigo, Bralnice pod slamnikom, uganke, razne kvize in še kaj.

Skozi stalno ponudbo in različne dejavnosti želimo uporabnikom predstaviti pestrost naše ponudbe. Še naprej bomo predstavljali naše gradivo na literarnih in znanstvenih srečanjih, številnih razstavah, z individualno pomočjo pri iskanju gradiva, preko domače spletne strani in socialnih omrežij, z

⁴ Medknjižnična izposoja je brezplačna za končnega uporabnika v osrednji območni knjižnici ter v vseh osrednjih knjižnicah Goriškega območja (Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija), če uporabnik navede, da gradivo uporablja za znanstvenoraziskovalne, kulturne, izobraževalne ali publicistične namene.

informiranjem v medijih. Pomembne osebnosti z našega področja bomo vnašali v spletni portal Primorci.si. S projekti Poletna vrečka presenečenja, Primorci beremo, Goriški dnevi knjige pa bomo dali poseben poudarek dvigovanju bralne kulture s ponudbo kvalitetnega, raznovrstnega leposlovja. Možnost za posredovanje informacij o kvalitetnih knjigah omogoča spletni portal Dobreknjige.si. S projektom Primorci beremo želimo uporabnikom približati domače slovensko leposlovje.

Izvajamo uspešen in privlačen koncept POPslastic. Lepo je zaživel prvi »makerspace« v slovenskih splošnih knjižnicah, poimenovan Mojstrovalnica, ki je pritegnil v knjižnico nove uporabnike in uspešno opravlja svoje ustvarjalno poslanstvo. Skupni projekti različnih kulturnih in drugih institucij krepijo sodelovanje med institucijami in lokalno skupnostjo (npr. Knjižnica semen, Pixelpoint). Pripravljamo tudi razne tematske brošure in knjige v zbirki Publikacije Goriške knjižnice. Tik pred izidom je jubilejni zbornik ob 70-letnici delovanja.

3. 3. Značilne potrebe okolja

Cilj vsake knjižnice je izgradnja, bogatitev in posodabljanje oz. obnavljanje kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke. Tem ciljem sledi tudi nabavna politika Goriške knjižnice, ki poteka v skladu s *Strateškim načrtom Goriške knjižnice Franceta Bevka za obdobje 2015-2019*⁵, s strateškim dokumentom *Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih knjižnic 2013-2020*⁶, s *Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice* (za obdobje 2018-2028)⁷, z *Analizo goriškega območja*⁸ in poslanstvom naše knjižnice. V skladu z omenjenimi dokumenti bomo pri nabavi gradiva proaktivno zaznavali in upoštevali značilne potrebe lokalnega okolja ter cilje lokalne skupnosti. V čim večji meri želimo odgovarjati na ugotovljene potrebe in interese ciljnih skupin uporabnikov knjižnice.

Za spremljanje ustreznosti nabavne politike skupaj z informatorji tesno sodelujemo in analiziramo skladnost tekoče nabave knjižničnega gradiva (nakupe, obvezne izvode, darove in zamenjave) ter sproti usklajujemo ugotovljena odstopanja od načrtane poti. Nabavna služba se ažurno dogovarja in izmenjuje informacije o povpraševanju po gradivu z informatorji ter ga usklajuje s ponudbo na knjižnem trgu. Preko e-pošte vodi seznam želja za nabavo gradiva in preko ustaljenih poti zbira konkretne predloge uporabnikov ter tako omogoča sooblikovanje nabave. Uporabnikom nudimo možnost spletne oddaje predloga za nakup gradiva. Le-te v kar največji meri upošteevamo, če le sodijo v okvir načel nabavne politike, poslanstva knjižnice in seveda finančnih zmožnosti.

S strokovnim oblikovanjem knjižnične zbirke želimo v Goriški knjižnici zagotoviti uporabnikom enakost možnosti za zadovoljitev potreb po informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu, razvijanju pismenosti in kulturi. V ta namen bomo svojim uporabnikom zagotavljali gradivo vseh

⁵https://www.gkfb.si/?option=com_ajax&module=extrawatch_agent&format=raw&origin=frontend&task=ajax&action=download&env=ExtraWatchJoomlaEnv¶ms=6randD&file=images/dokumenti/info_JZ/09_Strateski_nactr_GK_2015-2019.pdf

⁶http://zdruzenje-knjiznic.si/media/website/dokumenti/ZSK_e-katalog_SLO-1.pdf

⁷<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PI/SRS/Kulturna-dediscina/2ffbd52377/Strokovna-priporocila-in-standardi-za-splosne-knjiznice.pdf>

⁸Vidmar, Saša: *Analiza goriškega območja* (2016)

strokovnih področij, predvsem poljudnih pa tudi zahtevnejših vsebin na različnih medijih, tako v slovenskem jeziku kot v najpogosteje izposojanih tujih jezikih.

Posebno pozornost bomo namenili dopolnjevanju manjkajočega knjižničnega gradiva na oddelku za domoznanstvo, saj se zavedamo, da kvalitetno grajena domoznanska zbirka omogoča zadovoljevanje raziskovalnih potreb na področju proučevanja lokalne zgodovine in ohranjanju kulturnih korenin slovenskega naroda.

Z izgradnjo kvalitetne zbirke leposlovnega gradiva za vse starosti uporabnikov, z nabavo ustreznih avdio in video vsebin ter drugega neknjižnega gradiva, bomo plemenitili kulturne potrebe uporabnikov v svojem okolju. Pri nakupu leposlovja bomo skrbeli za pisano paleto različnih literarnih zvrsti v slovenskem jeziku kot tudi v jezikih drugih narodov. Posebno pozornost bomo posvetili slovenskim avtorjem in njihovim prevodom v tuje jezike.

Odprti bomo za nove možnosti, ki jih ponuja sodobna tehnologija. Z nabavo večinoma slovenskih e-knjig v okviru Biblos-a bomo spodbujali širitev in uveljavljanje e-knjig in e-branja. Planiramo nakup 400 licenc. Upamo, da bo na razpolago cenovno ugodnejša ponudba, prav tako računamo na dovolj širok nabor zanimivih naslovov in razširitev osnovnega paketa. Žal gre kar 45 % finančnih sredstev, ki so namenjena e-knjigam, samo za članarino oz. uporabnino za Biblos ter DRM zaščito. Konkurenca na področju ponudbe e-knjig bi bila zelo zaželeno. E-knjige so za izposajo brezplačno dostopne vsem članom naše knjižnice, prav tako je vsem članom s Cobiss/opac geslom omogočen oddaljen dostop do večine podatkovnih baz.

V Goriški knjižnici se zavedamo pomembnosti razvoja branja in bralne kulture ter informacijske pismenosti že pri najmlajših uporabnikih. Prav njim posvečamo veliko pozornost s primernimi dejavnostmi za otroke in mladostnike. Temeljno načelo je gradnja kvalitetne knjižnične zbirke v slovenskem jeziku in gradivih, ki omogočajo učenje tujih jezikov. Dograjujemo zbirko, ki omogoča predšolskim otrokom razvijanje domišljije in ustvarjalnega pogleda na svet. To so knjige ter avdio, video in drugo interaktivno gradivo.

Šoloobveznim otrokom omogočamo dograjevanje znanja, ki ga pridobivajo v šolah z gradivom, ki je v pomoč pri pripravah referatov in seminarskih nalog. Pri tej ciljni skupini opažamo, da so jim pomembne elektronske podatkovne zbirke in e-knjige.

Permanentno izobraževanje izenačuje potrebe mladih in odraslih, ki dopolnjujejo strokovna znanja ob delu. So pomembna ciljna skupina, s katerimi nabavni oddelek sodeluje pri kreiranju poljudne strokovne knjižnične zbirke.

Upokojencem ponujamo gradivo, ki je v skladu z njihovimi življenjskimi izkušnjami, jim bogati vsakdan in jim nudi možnost za kakovostno preživljanje starosti. Za to skupino uporabnikov je pomembno dograjevanje zbirke tudi na avdio in video medijih ter e-knjige.

Slovenci v Italiji so v naši knjižnici močno prisotna skupina. Dopolnjujejo jih tudi Italijani, ki spoznavajo naš jezik in se dejavno vključujejo v povezovanje življenja obeh Goric.

Na Goriškem se soočamo tudi z brezposelnimi osebami, zato v načrtovanje nabavne politike vključujemo tudi njihove specifične potrebe.

Uporabniki s posebnimi potrebami so skupina, ki ji posvečamo vedno več pozornosti. Nadaljevali bomo z označevanjem gradiva, ki je prilagojeno za skupine uporabnikov kot so slepi in slabovidni, gluhi, naglušni, dislektiki. V knjižnici poteka prenova signalizacije oz. usmerjevalnih tabel, pri čemer upoštevamo tudi potrebe omenjenih skupin uporabnikov. Slabovidnim za branje ponujamo posebno povečevalno lupo.

Zbirko bomo dopolnjevali s knjižnim in neknjižnim gradivom v razmerju 9 : 1. Upoštevali bomo razmerje 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % leposlovnega. Zaradi manjše razpoložljivosti knjig za otroke in mladino na trgu bo predvidoma dosežen procentualno nekoliko nižji obseg gradiva za mlajšo populacijo. Načrtujemo 25 % gradiva za otroke in mladino, preostalih 75 % pa za odrasle. Zaradi opravljanja funkcije osrednje območne knjižnice naša zbirka še vedno sledi omenjenim razmerjem, čeprav nova Strokovna priporočila in standardi uvajajo nekoliko spremenjena razmerja.

Zbirko bomo obogatili tudi s periodičnim tiskom in izborom dragocenega ter domoznanskega gradiva, še posebej se bomo v okviru finančnih možnosti posvetili nabavi gradiva na sodobnih medijih in v sodobnih oblikah (e-knjige, e-periodika, podatkovne zbirke, dostop do drugih digitaliziranih dokumentov in zbirk).

Goriška knjižnica Franceta Bevka je osrednja območna knjižnica, zato bomo fond knjižnice dopolnili z ustreznim izborom zahtevnejšega gradiva, med katerim bomo predvsem ohranjali in, glede na finančne zmožnosti, vzdrževali obstoječe podatkovne zbirke ter jih glede na potrebe, možnosti in ustrezno ponudbo dopolnili z novimi.

Knjižnično zbirko bomo dopolnili z aktualnim gradivom glede na potrebe okolja v skladu s kulturno politiko, še posebej v zvezi z bralno kulturo, informacijsko pismenostjo in vseživljenjskim izobraževanjem. Redno bomo spremljali in dopolnjevali našo zbirko z nakupom slovenske produkcije. Nakup bo usmerjen v raznovrstnost gradiva, poleg knjižnega bomo kupovali tudi AV in drugo neknjižno gradivo, podatkovne zbirke, e-knjige, e-periodiko, kartografsko gradivo, muzikalije ... Ponudbo bomo razširili z digitaliziranimi vsebinami, ki jih bomo objavljali na dLib-u, Kamri, Albumu Slovenije in naši spletni strani.

Za Potujočo in krajevne knjižnice bomo povečali oz. aktualizirali izbor periodičnega tiska namenjenega izposoji. Načrtujemo 15 naslovov na organizacijsko enoto. V sodelovanju z izposojevalci in uporabniki bomo izbrali ustrezno tematiko revijalnega gradiva, ki bo obogatila ponudbo.

3. 4. Posebne potrebe okolja, cilji lokalne skupnosti

V Goriški knjižnici zagotavljamo dostop do knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju, ki ga pokrivamo. Imamo devet krajevnih knjižnic, bibliobus pa obišče 84 postajališč v 57 krajih. Potujoča knjižnica skupaj z obiski Doberdoba, Špetra in Bračana pokriva območje z 61.190 prebivalci.

Glede na potrebe okolja in v skladu s povpraševanjem uporabnikov prilagajamo število postajališč bibliobusa. Vedno več je obiska najmlajših. S tem se pojavljajo povečane potrebe po izboru otroške

in mladinske literature, saj je v Potujočo knjižnico včlanjenih vedno več predšolskih in osnovnošolskih otrok.

Cilj knjižnice je zadovoljstvo njenih uporabnikov. Zato si prizadevamo čimbolj ustreči željam in potrebam uporabnikov. O vključitvi predlaganega gradiva v zbirko se odločamo po svoji strokovni presoji, finančnih zmožnostih in kadar so predlogi skladni z nabavno politiko knjižnice.

Omogočamo in sodelujemo pri dogodkih, ki povezujejo različne institucije in/ali posameznike v lokalnem okolju (npr. Knjižnica semen, Pixxelpoint).

3. 5. Enaka dostopnost aktualnega knjižničnega gradiva

V knjižnično zbirko bomo vključevali skoraj vso slovensko produkcijo, leposlovna in strokovna dela slovenskih avtorjev. Prav tako bodo mesto na knjižnih policah našli prevodi tujih avtorjev v slovenščino (tako strokovnih kot leposlovnih del). Ustrezen delež nabavljenega gradiva bo tudi v tujih jezikih (predvsem angleščini in italijanščini). Pozorni bomo na kvalitetne publikacije, ki jih subvencionira Javna agencija za knjigo. V okviru finančnih zmožnosti bomo v knjižnično zbirko uvrstili 15 % naslovov publikacij v javnem interesu.

Trenutno sodelujemo s preko 160 dobavitelji, založbami in distributerji. Tudi v prihodnje bomo vzpostavili nove poslovne stike z vsako resnejšo založbo, ki bo izdajala gradivo v splošnem interesu.

Naš cilj je oblikovati in vzdrževati kakovostno knjižnično zbirko, jo neprestano dopolnjevati z novostmi na tržišču ter hkrati urejati, ohranjati aktualnost in vzdrževati s kontinuiranim odpisom gradiva.

Proaktivno se bomo odzivali na potrebe lokalnega okolja in ažurno uvajali novosti v zbirko (novi mediji, nove tehnologije, spletni portali, ostala dodatna ponudba). Aktualnost gradiva bomo ocenjevali tudi glede na okolje, strukturo uporabnikov, njihove predloge za nakup in glede na razpoložljivo knjižno produkcijo.

Gradivo, ki izgublja aktualnost, odpisujemo. Prav tako v redni odpis uvrščamo poškodovano, uničeno, dotrajano gradivo. V knjižnici izvajamo kontinuiran odpis knjižničnega gradiva v skladu s strokovnimi navodili, ki jih je sprejel NUK. Odpisano gradivo, za katerega menimo, da lahko koristi drugim, ponudimo najprej NUK-u, osrednjim knjižnicam regije, nato pa še drugim knjižnicam, fakultetam, društvom, bolnišnici, Domu upokoencev ...

Hranimo knjižnično gradivo, pomembno za naše območje in je bilo izločeno iz splošnih knjižnic na omenjenem področju.

Pri odpisovanju posvečamo posebno pozornost gradivu, ki smo ga dolžni hraniti:

- gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena in smo dolžni ravnati z njim v skladu z določili;
- gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena;
- uradne publikacije z našega območja.

3. 6. Zastopanost različnih vrst knjižničnega gradiva

Nakup različnih vrst knjižničnega gradiva bomo izvajali v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice. Glede na potrebe bomo našo knjižnično zbirko dopolnjevali z ustreznim številom enot različnih vrst gradiva, oblik in dostopnosti. S tem bomo skušali doseči in vzdrževati razmerja med strokovnim gradivom in leposlovjem ter med odraslimi in mladino.

3. 7. Zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih, nove oblike dostopa do informacij

Upoštevali bomo zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih, kjer bomo upoštevali Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice.

Dopolnjevali bomo AV zbirko z različnimi glasbenimi, filmskimi in poučnimi vsebinami na različnih medijih (predvsem na CD-jih, DVD-jih in Blu-ray-ih). Uporabnikom bomo nudili uporabo podatkovnih zbirk (pretežno preko oddaljenega dostopa). Dopolnjevali bomo domoznansko in druge posebne zbirke z raznovrstnim gradivom: zemljevidi, razglednice, starejše dragoceno gradivo, faksimile, muzikalije ... Še naprej bomo obdelovali obsežno retrospektivo. Nadaljevali bomo nabavo e-knjig v okviru spletne e-knjižnice Biblos z dokupovanjem novih licenc. Odprti bomo za nove ponudbe in možnosti na tem hitro razvijajočem se področju.

3. 8. Zastopanost različnih tematskih oz. predmetnih področij

Dolgoročno želimo vzdrževati razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter med gradivom za odrasle in gradivom za mladino. Žal je na razpolago premalo novih naslovov kvalitetnega gradiva za otroke in mladino. Morda bomo morali v prihodnje nabavljati več gradiva za otroke in mladino v tujih jezikih.

	strokovno gradivo	leposlovje	odrasli	mladina
Načrtovano razmerje (v %)	60	40	75	25
Doseženo razmerje v 2018 (v %)	59,50	40,50	73,80	26,20

3. 9. Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice

Goriška knjižnica ima s centralno enoto, devetimi krajevnimi knjižnicami in Potujočo knjižnico lepo razvito mrežo, ki omogoča enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice. Vedno pa skušamo dostopnost gradiva še bolj približati uporabnikom z dodajanjem novih

postajališč bibliobusa, kjer se pokaže interes za to. V letu 2019 smo odprli kar dve novi krajevni knjižnici, februarja v Šempetru pri Gorici in oktobra v Mirnu.

Podatke o naseljih in številu prebivalcev, ki gravitirajo k posamezni krajevni knjižnici upoštevamo glede na podatke, navedene v *Analizi goriškega območja*, ki jo je v letu 2016 pripravila Saša Vidmar. Dve krajevni knjižnici (KK Renče, KK Prvačina) bi potrebovali večjo odprtost glede na število prebivalcev, kar pa je težko izvedljivo z obstoječimi kadrovskimi zmožnostmi. Dostop do vzajemnega kataloga imajo vse enote knjižnice.

Tudi v prihodnje bomo z različnimi akcijami, s proaktivno dejavnostjo, usklajeno z lokalnim okoljem in njegovimi potrebami, skušali povečati število novih članov. K temu prispeva tudi Mojstrovalnica, ki privablja v knjižnico nove uporabnike. V Novo Gorico prihaja vsako leto nova generacija srednješolcev in študentov iz okoliških ali bolj oddaljenih krajev. Preko njih spoznava knjižnične storitve širši krog prebivalstva. S smotrnim nakupom in pravilno promocijo ter ustreznim odpisom bomo približali čim več aktualnega gradiva uporabnikom ter tako skušali zvišati obrat izposoje knjižnične zbirke. Promocijo gradiva izvajamo s pripravo tematskih razstav, s predstavitvijo zanimivih ali dragocenejših knjig, z objavo na spletni strani.

Ob obletnicah pripravimo obsežnejše dogodke, ki jih oglašujemo in utrjujejo ugled knjižnice v lokalnem in širšem okolju. Posebej in z mnogimi različnimi dogodki in dejavnostmi smo v januarju zaznamovali 70-letnico ustanovitve Goriške knjižnice. Naša knjižnica je ob tej priložnosti izdala slikanico Pravljica za račko, tik pred izidom je tudi jubilejni zbornik.

Obvestila objavljamo na naši spletni strani, družbenih omrežjih, pošiljamo po e-pošti ter oglašujemo preko drugih medijev (lokalni radio, časopisi). Izdajamo priložnostne zgibanke in publikacije v zbirki Publikacije Goriške knjižnice Franceta Bevka. V knjižnico vabimo zanimive goste (POPslastice), ki pritegnejo tudi potencialne uporabnike in s tem povečujejo prepoznavnost knjižnice v okolju.

3. 10. Dostopnost do informacij o gradivu

Spletni portal Dobreknjige.si vzpostavlja pomemben premik pri predstavljanju kvalitetnejših knjig našim uporabnikom. Zastavljen je kot portal, ki se sproti dopolnjuje in predstavlja dobro leposlovje, s težiščem izbora pri novostih, pri sodobnem romanu. Uporabniki iz množice gradiva, ki je na razpolago, težko izberejo boljše, kvalitetnejše. S kratkim povzetkom, odlomkom iz knjige in določitvijo specifičnih karakteristik knjige, bomo olajšali izbiro uporabnikom in jih s tem usmerjali h kvalitetnejšemu ter morda vsebinsko nekoliko tehtnejšemu branju, kot bi si ga sicer sami izbrali.

Z namenom čim boljšega predstavljanja knjižnične zbirke posvečamo pozornost katalogizaciji starega inventariziranega fonda, ki je v knjižnici vedno bil, a v vzajemnem katalogu ni najdljiv (zaenkrat je informacija samo še v listkovnem katalogu in inventarni knjigi). Takega gradiva je bilo po stanju na zadnji dan leta 2018 še 15.490 enot. Nadaljevanje katalogizacije in vnosa zapisov v COBISS/OPAC za računalniško še neobdelano retrospektivo je eden od ciljev Strateškega načrta Goriške knjižnice za obdobje 2015-2019.

Na spletni strani se sproti ažurira seznam gradiva, kupljenega s sredstvi Ministrstva za kulturo na naslovu:

https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/search/expert?c=fi%3Dmin*%28n%29da%3D2019*&db=sikng&mat=allmaterials&max=100 .

Ob nabavi novo gradivo sproti vnašamo v vzajemni katalog, tako da bi bila informacija o gradivu čimprej dostopna uporabnikom. Pospešeni in racionalizirani postopki omogočajo minimalen čas od nabave oz. dobave knjige do priprave za izposajo. Žal se z večjimi delovnimi obremenitvami in zadolžitvami obstoječega kadra, z nadomeščanji v poletnih mesecih na drugih oddelkih, postopki obdelave gradiva ponovno podaljšujejo. Dobrodošla bi bila kakšna kadrovska okrepitev.

Glede na razpoložljivost finančnih sredstev bomo skrbeli za smotrno in optimalno uporabo denarja. Trudili se bomo poiskati najugodnejše ponudbe in ponudnike ter poskušali doseči čim ugodnejše rabate. Skrbeli bomo za čim širši izbor gradiva. Sledili bomo morebitnim razpisom za primerne projekte v zvezi z nabavo gradiva za knjižnice.

Zaradi upadanja finančnih sredstev za delovanje knjižnic in posledično tudi nižje ravni sredstev za nabavo gradiva smo postavljeni pred nalogo, da kar je na razpolago, še toliko bolj racionalno in smiselno uporabimo. V tem vidimo priložnost, da prevetrimo ustaljene načine nabave in jih izboljšamo z novimi idejami. Izhajamo iz naših strokovnih izkušenj in kompetenc ter imamo hkrati pred očmi interese lokalnega okolja in zanimanja končnega uporabnika knjižnice. Upoštevamo nove tehnologije, ki omogočajo dostop do bogate in raznolike vsebine knjižnega fonda na sodobnih elektronskih napravah in v sodobnih digitalnih oblikah.

4. Zbirke

Dostop do sekundarne informacije – katero gradivo ponuja knjižnica – zagotavljamo preko sodelovanja v vzajemni bazi COBISS/OPAC-u. Manjši del gradiva naše zbirke (predvsem starejše gradivo), žal, še vedno ni vključeno v ta katalog.

V knjižnici že vrsto let gradimo in dopolnjujemo domoznansko zbirko. Ponašamo se z nekaterimi dragocenostmi kot so npr. Dalmatinova Biblija, Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske, prve izdaje Prešernovih Poezij, Gregorčičevih Poezij, Cankarjeve Erotike ... Ponosni smo na starejše primorske tiske: knjiga Christianus moribundus (1749), Saggio grammaticale italiano-cragolino (1811), Sacrum promptuarium (1691-1707), Kratka povest od boshie poti na Sveti gori nad Solkanam blisu Gorize (1843).

Poleg knjižnega gradiva ažuriramo tudi zbirko kartografskega gradiva, muzikalij, hranimo bogato zbirko razglednic (s poudarkom na starejših in lokalno zanimivejših), koledarjev, zapisov na različnih medijih. Hranimo nekaj zapuščin in korespondence (Bevkova, Trinkova ...). V zbirki dragocenega gradiva imamo tudi inkunabule (Imitatio Christi), zbirko miniaturk, zbirko NOB tiskov, faksimile, razno slikovno gradivo, drobne tiske, plakate ...

V letu 2019 smo zelo veseli pridobitve Bevkove knjige, ki je še nismo imeli v zbirki:

- **Bevk, France**

KAJN : drama. - V Ljubljani : Nova založba, 1925. - 69 str. ; 17 cm.

Naše domoznansko področje zajema tudi obmejno območje Goriške in Videmske pokrajino v Italiji, kjer živijo Slovenci, tako da tudi iz zamejskih založb in knjigarn pridobivamo gradivo z omenjenega področja.

V zbirki periodike imamo 999⁹ tekoče naročenih naslovov serijskih publikacij (časopisi, časniki) namenjenih različnim starostnim skupinam in strokovnim področjem, ki jih dopolnjujemo s tujo periodiko. Zbirko periodičnega tiska dopolnjujemo tudi s pestro ponudbo podatkovnih zbirk.

Zbirka AV gradiva je razdeljena na glasbeno in video zbirko, ki jo dopolnjujemo z različnimi mediji (CD, DVD, BD). Glasbena zbirka je med najboljšežnejšimi tovrstnimi zbirkami v splošnih knjižnicah pri nas. Video zbirka vključuje risanke za najmlajše, filme za različne starostne skupine in poučne vsebine za vse starosti.

Načrtujemo nadaljevanje nakupa slovenskih e-knjig v Biblosu. Želimo si, da bi v prihodnjem letu Biblos ponujal še pestrejšo in po količini večjo ter raznovrstnejšo paleto e-knjig, ki bi še bolj pritegnile naše bralce ali da bi se osnovala primerljiva konkurenčna ponudba. Pričakujemo tudi razširitev osnovnega paketa.

5. Območnost

V okviru posebnih nalog osrednje območne knjižnice z obveznim izvodom pridobivamo gradivo, ki je namenjeno vsem knjižnicam v regiji.

Žal pridobljena finančna sredstva ne omogočajo širitve ali uvajanja novih podatkovnih zbirk. Spodaj omenjeni e-viri so na voljo uporabnikom vseh knjižnic območja, saj je omogočen oddaljeni dostop, to je dostop preko domačega računalnika (z geslom in uporabniškim imenom). Trenutno imamo naročene naslednje podatkovne zbirke:

- Encyclopedia Britannica
- EBSCO host
- IUS-info
- FinD-INFO
- PressReader
- Lynda.com
- Gvin.com

⁹ Statistični podatki o knjižnicah za poročevalsko leto 2018 (CeZaR)

6. Dejavnosti, akcije, projekti, promocija knjižničnih zbirk

V sodobnem času, ko nas obkrožajo najrazličnejši viri informacij in načinov informiranja ter različne ponudbe za prosti čas, je izredno pomembno, da ostane knjižnica v stiku z uporabniki in gre v korak s časom. Tudi letos se je zvrstilo veliko število dogodkov, akcij in projektov. V okolju postajamo vedno bolj prepoznavni, saj organiziramo zanimive prireditve za širšo publiko. Velika promocija knjižnice se je zgodila z odprtjem dveh novih krajevnih knjižnic. Domača spletna stran in prisotnost na facebooku omogočata tudi mlajšim in tehnološko bolj večim uporabnikom dostop do informacij, kakor so jih navajeni prejemati od drugih ponudnikov. S sprotnim in rednim obveščanjem o naših dejavnostih nudimo uporabnikom informacije o pestrem dogajanju v knjižnici. Smo hkrati tradicionalni in proaktivno odprti za novosti ter akcijo. Prednost knjižnice je v tem, da je na področju informacij stalnica že iz preteklosti. Danes in v prihodnosti spreminjamo in prilagajamo samo način, kako sodobnemu uporabniku približati tako žlahtne stare kot aktualne nove vsebine. Zavedamo se velikega pomena vključevanja najrazličnejših sodobnih tehnologij za promocijo naše dejavnosti. S tem želimo vplivati na dvig bralne in siceršnje splošne ter srčne kulture.

Prireditve in dogodki v naši knjižnici po starostnih stopnjah in skupinah prebivalcev:

- *Predšolski otroci:* Otroški torki - ure pravljic v centralni enoti, na bibliobusu in v krajevnih knjižnicah, predstavitev slikanic lokalnih avtorjev, otroški kotiček (spodbujanje branja in ustvarjalnosti), priložnostne delavnice, predstave, organizirani obiski knjižnice in bibliobusa.
- *Osnovnošolci:* Rastem s knjigo za sedmošolce, Rastem z e-viri, Bralnice pod slamnikom, Kotiček za mlade (spodbujanje bralne kulture in družbene občutljivosti za lokalno skupnost za tretjo triado OŠ), mini bralna značka vezana na letne čase, Ustvarjalne srede (delavnice za otroke), Poletna vrečka presenečenja, predstavitev knjig in srečanja z avtorji, priložnostne, predvsem praznične delavnice, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi, uganke, kvizi.
- *Srednješolci:* Rastem s knjigo za srednješolce, Rastem z e-viri, Kotiček za mlade (spodbujanje bralne kulture in družbene občutljivosti za lokalno skupnost za mladino), Poletna vrečka presenečenja, predstavitev knjig in srečanja z avtorji, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi.
- *Odrasli:* Primorci beremo, Dobreknjige.si, Radovedni ponedeljki (predstavljene so zelo raznolike, zanimive teme), Goriški dnevi knjige, tedensko dogajanje ob Dnevu splošnih knjižnic, Poletna vrečka presenečenja, Literarni četrtki (literarni večeri), Ustvarjalne srede (delavnice za odrasle), razstave, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi.
- *Starejši in uporabniki s posebnimi potrebami:* povečevalna lupa za slabovidne, razstave izdelkov, zvočne knjige za slepe in slabovidne, knjige za dislektike.

Bibliobus obiskuje šole in vrte. Na njem prav za slednje organiziramo tudi ure pravljic. Med številnimi šolami, ki jih bibliobus obišče, sta tudi slovenski osnovni šoli v Italiji v krajih Špeter Slovenov in Doberdob ter šola in vrtec v Bračanu. Tu so naši obiskovalci tudi italijanski šolarji, ki z obiskom bibliobusa in njegove knjižne zbirke stopijo v svet slovenske kulture, slovenske pisane besede in medkulturnega spoznavanja ter sodelovanja. Prav z našo Potujočo knjižnico dosežemo veliko število

prebivalstva na Severnem Primorskem, omogočamo široko in enakomerno dostopnost našega knjižničnega gradiva. S tem, ko obiskujemo tudi Slovence v Italiji, smo ambasadorji slovenske kulture v bivši Goriški in Videmski pokrajini.

V sodelovanju z različnimi zavodi nudimo pomoč uporabnikom s posebnimi potrebami, pri njihovem vključevanju v okolje, omogočamo jim različne dejavnosti v knjižnici. Odpisane knjige posredujemo v Splošno bolnišnico Šempeter, v vrtce in v Dom upokojencev.

Z zanimivimi projekti aktivno sodelujemo v lokalni skupnosti ter povezujemo različne institucije in posameznike (Knjižnica semen), omogočamo izvedbo dogodkov (Noč raziskovalcev), v goste vabimo zanimive osebnosti (POPslastice) in ustvarjamo ter organiziramo niz dogodkov v okviru Goriških dnevov knjige (Noč knjige) in Dneva slovenskih splošnih knjižnic, ki ga s prireditvami praznujemo ves teden. Aktivno praznujemo tudi jubilejne dogodke, letos 70-letnico Goriške knjižnice.

Z različnimi dogodki privabljamo nove uporabnike in promoviramo knjižnico z njenim gradivom ter ustvarjamo živahen kulturni utrip.

7. Slovenci v zamejstvu

Goriška knjižnica deluje na obmejnem območju in kot taka zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovencem v Italiji. Z občinskimi, društvenimi in šolskimi knjižnicami vseh treh pokrajin Furlanije-Juljske krajine sodelujemo že dobro desetletje. V dogovoru z Narodno in študijsko knjižnico Trst in Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper smo si v letu 2015 razdelili pokrajine v Avtonomni deželi Furlaniji-Juljski krajini na tak način, da Goriška knjižnica odslej pokriva področje bivše Videmske in Goriške pokrajine, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper pa slovenske knjižnice v bivši Tržaški pokrajini.

Povezovanje Slovencev v Italiji z matično domovino in slovensko kulturo, dvig bralne kulture in ohranjanje ter utrjevanje slovenske kulturne identitete so cilji našega delovanja. Poleg knjižničnega gradiva spodbujamo povezovanje preko različnih skupnih projektov in obiskom bibliobusa. Zanj je med Slovenci v Italiji vedno več zanimanja. Radi sodelujejo v akciji Primorci beremo, vključujemo jih v lokalna izobraževanja, nudimo jim strokovno pomoč in svetovanje, obveščamo o novostih v stroki in pri naših aktivnostih.

Goriška knjižnica pridobiva del sredstev za gradivo za slovenske knjižnice v Italiji preko Neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah. Pridobljena sredstva damo v skladu s *Skupnim načrtom nakupa s knjižnicami Slovencev v zamejstvu* na voljo knjižnicam, da pridobijo gradivo po lastnem izboru. Ker je med uporabniki veliko otrok, je odstotek načrtovanih naslovov za otroke in mladino višji (60 %) kot pri ostalih enotah.

Pridobljena sredstva za Slovence v zamejstvu omogočajo nabavo gradiva za sledeče knjižnice:

- Slovenska knjižnica Damir Feigel - Gorica
- Občinska knjižnica Doberdob

- Občinska knjižnica »Sandro Pertini« - Ronke
- Občinska knjižnica Sovodnje ob Soči
- Občinska knjižnica Števerjan
- Knjižnica Krmin – oddelek s slovenskim gradivom
- Knjižnica »Salvatore Venosi« pri slovenskem kulturnem središču Planika - Ukve
- Knjižnica Kulturnega društva Ivan Trinko - Čedad
- Dvojezična večstopenjska šola Špeter

8. Objava

Letni načrt Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica je objavljen na spletni strani Goriške knjižnice v zavihku Informacij javnega značaja.

Nova Gorica, 8. 11. 2019